

Elma Durmišević-Cernica

СЛАВЯНСКАЯ ДЭРЫВАТАГРАФІЯ

Нав. гэд. Лукашанец, Аляксандр, 2020. *Славянская дэрыватаграфія*. Мінск: Права і эканоміка, Нацыянальная акадэмія навук Беларусі; Інстытут мовазнаўства імя Якуба Коласа; Беларускі камітэт славістаў; Камісія па славянскім словаўтварэнні пры Міжнародным камітэце славістаў.

Zbornik *Славянская дэрыватаграфія* (362 str.), koji je uredio A. Lukašanec, rezultat je rada Devetnaeste međunarodne naučne konferencije Komisije za tvorbu riječi Međunarodnog komiteta slavista održane 3–7. juna 2019. godine u Minsku (Bjelorusija). Ukupno 29 članaka potpisali su autori iz: Bjelorusije, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Češke, Kine, Njemačke, Poljske, Rusije, Slovačke, Srbije i Ukrajine.

Sadržaj (3–4 str.) i Predgovor (5–12. str.) otvaraju zbornik, dok je u Uvodu (13–39. str.) rad A. Lukašaneca, urednika zbornika, pod naslovom “Slavenska derivatografija: vrste rječnika, njihov status i perspektive”, u kojem u okviru savremene leksikografije problematizira pitanje derivatografije, odnosno tvorbe riječi u savremenim rječnicima.

S obzirom na široko naslovljenu temu i konferencije i zbornika, elektronsko izdanje zbornika ima četiri podnaslova, koja ćemo i predstaviti.

Prvi dio (40–89. str.) pod naslovom “Slavenski rječnici tvorbe riječi” sadrži četiri rada, a otvara ga rad I. Uluhanova (40–49. str.), koji analizira osnovne principe nastanka *Rječnika tvorbenih afiksa u savremenom ruskom jeziku*. P. Kowalski (50–58. str.) kontrastivno istražuje poljske i slovenske rječnike tvorbe riječi, odnosno tvorbeni gnijezda i tvorbeni terminologiju u dvama jezicima. Problematiku derivatografije, odnosno tvorbe riječi i morfematike, u slovačkom jeziku predstavio je M. Ološtiak (59–77. str.) na

primjerima tri morfemska rječnika, a u drugom dijelu rada predstavljen je i projekt *Rječnik tvorbe riječi slovačkog jezika*. I posljednji rad prvog dijela zbornika jeste rad V. Vana (78–89. str.), koji komparativno proučava rječnike tvorbe riječi ruskog i kineskog jezika, posebno naglašavajući upotrebu hijeroglifa u rječnicima kineskog jezika.

Drugi dio zbornika pod naslovom “Tvorba riječi i objasnidbeni rječnici” sadrži devet radova, a otvara ga rad C. Avramove (90–102. str.), koji se odnosi na objasnidbene rječnike bugarskog, češkog i slovačkog jezika. M. Ajdžanović (103–117. str.) autor je rada “Nazivi za šljivu u *Rečniku srpsko-hrvatskoga književnog jezika*”, u kojem je predstavljeno 48 motiviranih naziva za ovo voće. O. Ermakova (118–126. str.) analizira, iz feminističkog ugla, odsustvo određenih značenja u izvedenicama, a N. Janočková (127–141. str.) poredi leksikografsku metodologiju *Rječnika savremenog slovačkog jezika* sa *Akademskim rječnikom savremenog češkog jezika*. K. Kleszczowa (142–150. str.) u svom radu raspravlja o odnosu derivatologa i leksikografa, te postavlja pitanje u kojoj mjeri opći rječnici pružaju informacije o tvorbi riječi. L. Kisljuk (151–161. str.) piše o izvedenicama u objasnidbenim rječnicima savremenog ukrajinskog jezika, posebnu pažnju posvećujući homonimima i sinonimima. V. Radeva (162–173. str.) u svom radu zaključuje da postojeća bugarska leksikografska praksa mora uzeti u obzir strukturu i funkciju rječnika u kontekstu tumačenja izvedenica. V. Fathudinova (174–183. str.) analizira izvedene glagole ponašanja zabilježene u *Objasnidbenom rječniku* V. I. Dalja, koji zauzima važno mjesto u ruskoj kulturi, filologiji i lingvistici. Posljednji rad u ovoj sekciji jeste rad V. Juškevič (184–193. str.), koja analizira leksičko-semantičko polje geografskog pejzaža u leksikografskim jedinicama bjeloruskog jezika.

Treći dio zbornika ima naslov “Tvorba riječi i specijalni rječnici” (194–287. str.). U ovom dijelu sabrano je osam članaka, a otvara ga rad češke lingvistice I. Bozděchove (194–210. str.) pod nazivom “Nazivi osoba u rječnicima neologizama u češkom jeziku”, gdje analizira afikse izdvojene iz *Rječnika neologizama* i *Rječnika afiksa u češkom jeziku*. R. Dragičević (211–223. str.) u svom radu “Tvorba riječi i asocijativni rječnik srpskog jezika i drugih slavenskih jezika” osvrće se na semantiku i propituje funkciju afiksa u odnosu na lekseme te asocijativne veze između leksema. E. Karpilovska (224–237. str.), primjenjujući semantički kriterij, opisuje kompjuterski morfemsko-tvorbeni rječnik savremenog ukrajinskog jezika. E.

Lukašanec (238–248. str.) u svom radu analizira derivaciju na primjerima jednog posebnog sociolekta, a to je jezik kriminalnih grupa, dok Nikolina N. (249–255. str.) analizira primjere autorskih neologizama u rječnicima ruskog jezika, slično kao i B. Niševa (256–268. str.), koja opisuje izvedene neologizme u rječnicima neologizama češkog i bugarskog jezika. L. Raciurskaja (269–274. str.) proučava izvedenice sa specifičnim morfemama u različitim leksikografskim izvorima XXI vijeka. Z. Rudnik-Karwatowa se u svom radu (275–286. str.) kontrastivno bavi problemom tvorbenog gnijezda glagola s prefiksima u poljskom i ruskom jeziku. Analizirajući semantičku i formalnu strukturu, autorica poredi različite metodologije korištene u rječnicima tvorbenih gnijezda.

Posljednji dio Zbornika, sa svojih sedam radova, nosi naslov “Leksikografija i teorijski problemi tvorbe riječi”. Tako Z. Haritončik (287–296. str.) raspravlja o mnoštvu denotativnih značenja tipa riječi *головка*, *персоналка*, kao i konotativnih značenja ovih izvedenica. U svom radu “Tvorba riječi i autorski stil” R. Hammel (297–311. str.) analizira građu ekscerpiranu iz četiri kratke priče četiri savremena ruska autora. Svojim je istraživanjem i zaključcima R. Hammel dao prilog i korpusnoj lingvistici. A. Šehović (312–320. str.) u radu “Iz ugla sociolingvistike: *nomina professionis* u rječnicima bosanskog jezika s početka 21. vijeka” uočava nekoliko leksikografskih postupaka kojima se postižu razlike u definiranju zanimanja u zavisnosti od spola osobe koja ga obavlja. A. Nikitevič (321–327. str.) propituje u svom radu tri bitna aspekta formiranja tvorbenog gnijezda: tvorbene parove, tvorbeni lanac i tvorbeni paradigmu. Problematiku pridjevskih deminutiva u ruskom i bjeloruskom književnom jeziku predstavila je I. Elinceva (328–340. str.), a O. Vankevič (341–349. str.) u svom radu insistira na potrebi leksikografskog opisa novotvorenih riječi. Zbornik zatvara rad T. Kugejke (350–360. str.), koja u leksikografskom svjetlu interpretira homonime.

Na kraju možemo zaključiti da uvijek ima neistraženih lingvističkih tema koje čekaju da budu analizirane i predstavljene svjetskoj lingvističkoj javnosti. Vjerujemo da će zbornik Славянская дэрыватаграфія biti dio obavezne naučne literature svih onih koji se bave tvorbom riječi i leksikografijom, ali i lingvistikom uopće. Veliki broj radova ponudio je i metodološki okvir za nova istraživanja u već spomenutim oblastima. Zadovoljstvo nam je da je zbornik ugledao svjetlo dana bez obzira na otežavajuće okolnosti u kojima se cijeli svijet mjesecima nalazi.